

DRAUDZES JĒDZIENS UN TĀS IZVEIDES PRINCIPI *THE CONCEPT OF CONGREGATION AND PRINCIPLES OF IT'S CREATION*

Laura Grodze

Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija, lauragrodze@gmail.com, Rēzekne, Latvija

Zinātniskā vadītāja Dr.iur. *Līga Mazure*

Abstract. *The subject of the article is congregation and its creation. Author provides characteristics for the concept of congregation and describes principles of its creation. The understanding of the congregation concept is becoming more relevant in the 21st century. For both – society and members of congregation – is necessary to understand purpose of congregation movement and how they want to participate in the activities of this movement. Law provides for freedom of religion, which means that state has no rights to interrupt persons' choice to join congregation membership. As well state has no rights to interrupt congregation movement until it's proven that congregation movement violate law. In study work was used semantic, historical, comparative, and teleological method. The research aim is to analyse basic principles of concept of the congregation and its creation, what are the criteria for formation of the congregation and its movement, to identify shortcomings and collisions in normative regulation and statutes of the congregation. Propose amendments in the existing normative regulation. The conclusions of the research work showed that the concept of the congregation and principles of creation must be formed based on both the statutes of the congregation and the state normative regulation, the goals and tasks of the activity will comply to safe religious movement for the society.*

Keywords: *creation, congregation, law, leader, member, religion.*

Ievads

Ar kristietības pirmsākumiem sabiedrībā veidojās kopienas, kuras sauc par draudzēm. Draudzēs tiek praktizēts kopīguma princips. Demokrātisks uzskats, ka katram cilvēkam ir tiesības pievienoties draudzei un dalīties kopīgās lūgšanās, ēdienā, mājvietā un būt vienlīdzīgam pārējiem. Sabiedrībai attīstoties, reliģija ar laiku kļuva par autoritāti, t. i. reliģijas vadītāji kļuva par tiesību dāvātājiem, piemēram feodālu sistēmā, baznīcai piederēja lielākās zemes, kurās kalpoja vasaļi. Reliģijas reformas pierādīja, ka daudzas reliģisko vadītāju darbības bija ļaunprātīgs tiesību pārkāpums – nevienlīdzība, kura valdīja starp zemniekiem un aristokrātiem. Mūsdienās, kad sabiedrība sekularizējas no klasiskajām konfesijām, veidojas jaunas reliģijas kustības, kuras piedāvā jaunus uzskatus un svaigas idejas par ticību. Taču, pēc reliģijas pētniecības var secināt, ka kristietība un islāms tuvākajos gados būs vienas no valdošākajām reliģijām pasaulē, kurām pievienojas cilvēki (*Pew Research Center, 2015*). Tātad aktualizējas draudzes jēdziena izpratne mūsdienās, gan sabiedrībai, gan draudzes dalībniekiem ir jāsaprot ar kādu mērķi darbojas draudze un kādā veidā persona vēlas piedalīties draudzes darbībā.

Dalībnieku un vadītāja darbība draudzē, sniedz visplašāko skaidrojumu, jo pēc draudzes darbības var noteikt tās mērķus. Kā arī var minēt, ka tieši vadītājs ir tas, kurš caur viņa dotajiem uzdevumiem dalībniekiem, realizē draudzes mērķus – piekopt un sludināt reliģiju ne tikai draudzē, bet arī ārpus tās. Jo jebkuras draudzes interesēs, ir lielāks dalībnieku skaits. Taču šie mērķi var būt dažādi, kā piemēram, draudze var būt kā aizsegs savtīgai cilvēku rīcībai – krāpniecībai. Šādās situācijās, kurās it kā valda reliģiski uzskati, bet tajā pašā laikā var saskatīt slēptus motīvus, ir sarežģīti pielīdzināt likuma pārkāpumiem. Kā pamatojums tam ir tas, ka katras draudzes darbībā, dalībnieka pienākums ir palīdzēt ar draudzes uzturēšanu, piemēram, ar ziedojumiem – labprātīgi atdoti naudas līdzekļi vai pat īpašumi, kuri dažos gadījumos tiek izmantoti nevis draudzes darbības nodrošināšanai, bet savtīgiem nolūkiem. Šie piemēri tiks apskatīti pētījumā. Latvijas Republikas Satversme un Reliģisko organizāciju likums paredz, ka baznīca (tātad arī draudze) ir atdalīta no valsts (*Latvijas Republikas Satversme, 1922; Reliģisko organizāciju likums, 1995*), tātad valsts nevar iejaukties draudzes darbībā un noteikt to, tomēr draudzes darbībai jāatbilst valsts konstitūcijai, starptautiskajiem līgumiem un citiem normatīvajiem aktiem. Tātad

draudzei nav ierobežojumu paust savu reliģisko piederību, veikt rituālus, paust savas idejas, sludināt un saņemt ziedojumus, kamēr tas nepārkāpj normatīvo regulējumu. Ir svarīgi izprast draudzes dibināšanas principus, lai novērtētu draudzes darbības nozīmi un mērķus.

Mērķis: analizēt draudzes jēdziena un tās izveidošanas pamatprincipus, kādi ir kritēriji draudzes tapšanai un tās darbībai, konstatēt nepilnības un sadursmes normatīvajā regulējumā un draudzes statūtos. Piedāvāt grozījumus pastāvošajā normatīvajā regulējumā.

Uzvedumi:

- 1) analizēt draudzes jēdzienu;
- 2) iepazīties ar draudzes izpratnes vēsturisko attīstību;
- 3) raksturot galvenos draudzes dibināšanas principus;
- 4) izpētīt draudzes dalībnieka statusa iegūšanu.

Metodes: pētnieciskajā darbā tika izmantota semantiskā metode, skaidrojot un apkopojot jēdzienus, kuri attiecas uz draudzes darbību, tās vadītāju un dalībniekiem, likumos, juridiskās prakses materiālos un literatūras avotos; vēsturiskā metode, izpētot draudzes dibināšanas pirmsākumus un tās attīstību vēstures un juridiskā kontekstā; salīdzinošo metodi, apskatīt juridiskos un reliģiskos draudzes dibināšanas principus; teleoloģiskā metode, skaidrojot, kāpēc draudzes dibināšanai jāatbilst likumam un draudzes statūtos noteiktajai kārtībai.

Sasniedzamie rezultāti: draudzes jēdzienam un dibināšanas principiem jāveidojas balstoties, gan uz draudzes statūtiem, gan uz valsts normatīvā regulējuma, tad draudzes darbības mērķi un uzdevumi atbilst sabiedrībai drošai reliģiskajai darbībai.

Draudzes jēdziens

Lai izpētītu jēdzienu draudze, ir jāiepazīstas ar citiem jēdzieniem, kuri sniedz papildus skaidrojumu un izpratni. Konfesija (no latīņu val. *confessio* – apliecinājums, atzīšana) ir ikviena no lielajām vēsturiskajām kristiešu kopībām; arī ticības apliecības raksti (*Hiršs, Hirša, 2008*). Baznīca (no latīņu val. *ecclesia* – sasaukto pulcēšanās) ir jebkuras reliģiskas sabiedrības, organizācijas vai draudzes publiska ēka pielūgsmei (*Dictionary.com, 2021; The Editors of Encyclopaedia Britannica, 2018*). Ticība (no latīņu val. *fides* – ticība) ir uzticība Dievam, tradicionālajām reliģijas doktrīnām, reliģisko uzskatu sistēma (*Merriam Webster dictionary, 2021*). Reliģija (no latīņu val. *religio* – dievbijība, savienošana, respekts) ir izpratne par svēto, tā pielūgsmē un bijība pret to, ar ticību saistītie kulta rituāli un uzvedības normas, kristietībā – Dieva un cilvēku attiecības, nekristīgās reliģijās Dieva vai dievu pagodināšanas un pielūgšanas izpausmes (*Hiršs, Hirša, 2008*). Kults (no latīņu val. *cultus* – kopšana, godināšana) ir kāda objekta reliģiska pielūgšana, ar to saistītas ceremonijas, pārmērīga kādas lietas, būtnes vai idejas uzskatīšana par visnozīmīgāko, pagodināšana (*Hiršs, Hirša, 2008*). Sekta (no latīņu val. *secta* – virziens, skola) ir draudze vai draudžu grupa, kas šķēlusies no baznīcas un kam ir raksturīga neiecietība pret citādi domājošiem (*Hiršs, Hirša, 2008*). Šie jēdzieni apvieno gan draudzes īpašības, gan tās uzbūves elementus. Var secināt, ka visiem šiem jēdzieniem ir kopējā īpašība – ticīgu cilvēku apvienošana, lai pielūgtu un godinātu kādu reliģisku objektu.

Tātad draudzes jēdziens sastāv no divām daļām – personas, kuras piedalās draudzes darbībā – draudzes dalībnieki un draudzes vadītāja, kurš savieno personu ar reliģiju. Tās ir attiecības starp divām fiziskām personām, kurās viena no personām ir reliģisko uzskatu starpnieks. Kā tas ir daudzās reliģijās pieņemts – Dievs ir dibinājis baznīcu ar garīgo vadītāju kā viņa pārstāvi. Draudžu vadītājiem jāsludina reliģija, jāsvēta draudzes locekļi un jāpieturas pie dievbijības. Savukārt draudzes dalībniekam jāpakļaujas gan Dieva gribai, gan draudzes vadītājam, tādā veidā apliecinot savu uzticību (*Dunaetz et al., 2018*). Tātad ir jāpiedalās noteiktu draudzes mērķu realizēšanā, kā piemēram, ticības saglabāšana un sludināšana. Draudzes dalībniekiem jādzīvo saskaņā ar reliģiskajām dogmām, kuras bieži vien morāles izpratnē ir stingrākas nekā valsts likumi. Piemēram, viena no dogmām norāda uz cilvēku kā grēcinieku - vainīgu, neatkarīgi vai cilvēks ir ticīgs vai neticīgs (*Holm, n. d.*). “Es atzīstos visvarenajam Dievam un jums, brāļi un māsas, ka es daudz esmu grēkojis ar domām, vārdiem, darbiem un nolaidību. Mana vaina, mana vaina, mana vislielākā vaina [...]” (*Rīgas Arhidiecēzes portāls, 2016*). Savukārt tiesību normu regulējums paredz nevainīguma prezumpcijas principu, ka cilvēks nevar tikt atzīts par

vainīgu, kamēr viņa vaina nav pierādīta likuma noteiktajā kārtībā (*Kriminālprocesa likums, 2005*). Var secināt, ka šajā gadījumā reliģiskās dogmas ir pretrunā ar normatīvo regulējumu, un draudzes iekšienē pastāv savs personas nosodījuma veids – grēksūdze, kam seko grēku nožēlošana un piedošana. Pie tam šo procesu vēro visi draudzes dalībnieki, kas savā veidā ir privātuma pārkāpums. Tātad, draudzes dalībniekam, jāievēro draudzes iekšējie noteikumi, taču tiem jāatbilst normatīvo aktu regulējumam (*Reliģisko organizāciju likums, 1995*).

Jaunās reliģiskās kustības ir viens no mūsdienu sabiedrības fenomeniem. Par Jaunajām reliģiskajām kustībām var nosaukt jaunās ticības, kuras izveidojušās pēc 19. gadsimta visās pasaules valstīs (*Rodia, 2019*). Šīs kustības piedāvā jaunu skatījumu uz notikumiem tagadnē, kaut arī daudzas no tām piedāvā sevi kā jauno skatījumu uz klasiskajām reliģijām. Tās piedāvā cita veida pieeju Rietumu reliģijai, īpaši kristietībai. Bieži vien šīs kustības ietver sevī plurālistiskus uzskatus par pasauli ideālistiskā nozīmē, ka tā balstās uz vairākiem principiem, atšķirībā no kristietības, kur pamatā ir monisms. Lai organizētu jaunas reliģijas draudzi, tās vadītājam jābūt harizmātiskam, ar izcilām organizācijas spējām, jaunos draudzes locekļus jāpārlicina ar jaunām idejām un jābūt dažkārt autoritāram, lai radītu varenības priekšstatu. Ne vienmēr šādi līderi atzīst kustības kā draudzes, bet gan piedāvā sevi kā ģimenes vai sociālā atbalsta kopienas (*Rubinstein, 2019*). Tradicionālās reliģijas, piemēram, katoļu un pareizticīgo draudzēm, kurām bieži vien ir aizliedzošas normas un ir pretrunīgas ar mūsdienu cilvēktiesībām, piemēram, viendzimuma laulību aizliegums daudzās konfesijās, kā arī valsts normatīvais regulējums, kur šīs konfesijas tiek dibinātas, neparedz to, kā koptdzīves oficiālu formu (*Shreeves, 2020; Civillikums, 1937; Latvijas Republikas Satversme, 1922*). Šādos gadījumos rodas jaunas reliģiskās draudzes, kuras spēj piemēroties mūsdienu cilvēka vajadzībām, līdz ar mūsdienu problēmām, kuras bieži vien nav iespējams atrisināt tradicionālo konfesiju skatījumā.

Taču bieži vien šīs vajadzības tiek pārvērstas vājībās, ar kurām tiek veiktas manipulācijas. Kā spilgts piemērs var kalpot, Džima Džonsa (*Jim Jones*) kustība 1970. gados Gajanas džungļos, kur tika nodibināta Džonstauna (*Jonestown*). Utopiska ideja par dažādu nāciju pārstāvju apvienošanu kopienā, kļuva par vairāk nekā 900 šīs kustības pārstāvju masveida pašnāvību. Šāda veida traģēdija kļuva par Amerikas Savienoto Valstu (turpmāk - ASV) būtisku posmu, kad tā darīja plaši zināmu jēdzienu “kults” (*Rodia, 2019; Rogers, 2007*). Dažos ASV štatos, pašnāvība, kuru ir ietekmējusi cita persona, ir uzskatāma par noziegumu, piemēram Oklahomā (*Crimes and Punishments. Aiding suicide, 2018*). Latvijas Republikas normatīvais regulējums paredz, sodīt personu, kura novedusi citu personu pie pašnāvības vai tās mēģinājuma, ar piespiedu darbu, probācijas laiku, īslaicīgu brīvības atņemšanu vai brīvības atņemšanu līdz pieciem gadiem (*Krimināllikums, 1998*). Pastāv uzskats, ka atšķirība starp kulta un reliģijas kustību varētu būt tā pastāvēšanas laikā. Ir vajadzīgs laiks, lai kustība nostiprinātos kā likumīga reliģiskā daļa (*Rodia, 2019*). Var secināt, ka katrā jauna reliģiska kustība sākumā ir kulta statusā, jo normatīvais regulējums paredz minimālo personu skaitu (*Reliģisko organizāciju likums, 1995*), kuras drīkst dibināt draudzi un baznīcu. Tātad ir nepieciešams laiks, lai jaunā kustība piesaistītu dalībniekus, kuri nepieciešami draudzes likumīgai pastāvēšanai. Šāda veida situācijas, atklāj vājās īpašības, ar kurām spējīgi manipulēt vadītāji savu interešu ieskatos. Var secināt, ka normatīvais regulējums paredz iejaukšanos, tikai tādā gadījumā, kad ir noticis pārkāpums, piemēram, apskatītais gadījums – pašnāvība.

Var secināt, ka draudze ir personu brīvprātīga savienība, kuru saista kopīgi nesavtīgi mērķi – reliģiski rituāli, ceremonijas, mācības un ticība noteiktam augstākam spēkam no vienas puses un garīgs un fizisks atbalsts apvienojušos personu starpā no otras puses, kā reliģiskai struktūrvienībai. Taču no normatīvā regulējuma var secināt, ka draudze veidojas tās dalībnieku pašnoteikšanās ceļā, t.i. atkarībā no apdzīvotās teritorijas un tās kultūras ietekmes. Normatīvā regulējuma mērķis ir noteikt draudzes darbības atbilstību spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, draudzes jēdzienā netiek minēts, ka draudze darbojas arī pēc tās iekšējiem statūtiem, kas varētu radīt neizpratni par tās galveno darbības mērķi, kuru var noteikt pēc statūtiem, bet ne pēc spēkā esošā normatīvā regulējuma.

Draudzes izpratnes vēsturiskā attīstība

Ar jēdzienu draudze, kādu lieto mūsdienās, saprot kopienas, kuras veidojās sākot ar 1. gadsimtu – kristietības pirmsākumi. Neliela cilvēku grupa, kopiena – kristieši, sludināja Jēzus Kristus

augšāmcelšanos un Dieva valstības esamību – kristietību. Pirmā sludināšana notika ebreju sinagogās, taču daudzi neticēja, ka Jēzus ir mesija – vadītājs, kurš glābs pasauli no visām tās izrietošajām problēmām (*Cambridge Dictionary, 2021*). Tādēļ kristiešiem nācās veidot savas kopienas un sludināšanas vietas. “Bet visi ticīgie turējās kopā, un viss tiem bija kopīgs, viņi pārdeva savus īpašumus un rocību un izdalīja visiem, kā kuram vajadzēja. Viņi mēdza ik dienas vienprātīgi sanākt Templī, pa mājām tie lauza maizi un baudīja barību ar gavilēm un vientiesīgu sirdi, slavēdami Dievu, un viņi bija ieredzēti visā tautā. Bet Tas Kungs ik dienas pievienoja viņiem tos, kas tika izglābti” [Apustuļu darbi 2: 44-47] (*Latvijas Bībeles biedrība, 1997*).

Pirmajos trīs gadsimtos, kristietībai nācās paciest patstāvīgas vajāšanas no Romas impērijas. Kristiešu dalīšanās ar uzskatiem par vienu vienīgu Dievu bija pretstatā ar grieķu – romiešu kultūru, kurā pastāvēja daudzdievība. Kristieši mudināja uz šķīstības ideju, kura ietvēra sevī savas un cita miesas cienīšanu, jo grieķu – romiešu kultūrā ķermeņa seksualitāte bija pielīdzināta dievību īpašībai. Kā arī tika mudinātas tādas idejas kā sabiedrības stiprināšana, t. i. palīdzība trūcīgajiem, bāreņiem, atraitnēm un bērniem. Šāda veida idejas grieķu – romiešu kultūrā uzskatīja par radikālām un nesaprotamām. Tādēļ bieži vien kristiešu spīdzināšana bija kā izklaide gladiatoru arēnās, kurās publiski tie tika sodīti nocērtot galvu, pakarot, sisti krustā vai sadedzināti dzīvi. Taču ar Konstantīna I nākšanu pie imperatora varas, kristietībai atcēla ierobežojumus, kristiešiem piešķīra tādas pašas tiesības kā pārējiem impērijas iedzīvotājiem. Piektajā gadsimtā kristietību atzina par Romas impērijas valsts reliģiju. Tātad kristietība kļuva par publisku lietu un tai bija jāiekļaujas Romas impērijas tiesībās, taču saglabājot savu ticības ideju (*Knox, 2016*). Var secināt, ka reliģija šajā laika posmā darbojās kā sabiedrības regulators, t.i. kopš tās pirmsākumiem bija palikusi aktuāla vienlīdzības ideja, kura vienotu sabiedrību kā kopienu. Taču vajāšana un spīdzināšana, kura tika vērsta uz kristietību, autores uzskatos, ir sekmējusi kristietības tieksmi pēc laicīgās varas. Tas bija kā nodrošinājums, gan tās ideju tālākā sludināšanā, gan sabiedrības dzīves kontrolē.

Viduslaiku Eiropā pār sabiedrību dominēja katoļi. Cilvēku dzīves, sākot no dzimšanas beidzot ar nāvi, pārvaldīja baznīca. Tās autoritāti nevarēja apšaubīt, jo tās darbības bija saistītas ar Dieva gribu uz zemes. Viduslaiku baznīcu uzturēja sabiedrība, cilvēki bija atbildīgi par to, lai katras draudzes priesteris būtu apgādāts ar visu nepieciešamo. Tika piemērota desmitā tiesa, t.i. no ienākumiem draudzei bija jāatdod desmitā daļa, kas bija samaksa par dalību draudzes dzīvē – konfirmāciju. Viduslaikos draudzēs tika piekopta dieva tiesa. Piemēram, kāds no draudzes dalībniekiem tika apsūdzēts noziegumā, viņam bija sasieta jāgremdējas fontā (dziļā, akmenī kalta ūdens tilpne, izmantoja kristībām). Ja apsūdzētais centās peldēt, tas nozīmēja, ka tas ir vainīgs, ja apsūdzētā ķermenis grima, tad viņš bija nevainīgs. Uzskatīja, ka šāda veida cilvēka iztiesāšanā, Dieva klātesamība, kura izpaudās apsūdzētā izdzīvošanā dieva tiesā, bija attaisnojums apsūdzētajam. Pēc baznīcas uzskatiem, tikai Dievs bija spējīgs attaisnot cilvēka rīcību. Dieva tiesās cilvēks parasti zaudēja dzīvību, jo savu vainu pierādīt bija neiespējami (*Mark, 2019*). 16.gadsimtā notika Romas katoļu baznīcas (saukta par Martina Lutera reformu - 95 tēzes, kurās izteikta kritika pret katoļu baznīcu) reforma, kura protestēja pret pāvesta darbību un baznīcas praksi, kura bija ieviesusi šaubas savā darbībā jau gadsimtus iepriekš. Gadsimtu gaitā baznīca bija iesaistījusies politiskajā dzīvē, kura nesa baznīcai varu un privilēģijas, taču tai draudēja garīguma zaudēšana (*The Editors of Encyclopaedia Britannica, 2020*).

Tātad var secināt, ka jēdziena draudzes aizsākumi ir meklējami 1.gadsimtā kristietībā sludināšanas sākumos, kad cilvēku kopienas sanāca, lai kopīgi iedvesmotos no apustuļu rakstiem un mācībām, saņemtu Dieva svētību un žēlastību caur tādiem rituāliem kā kristīšana, kopīgu mielastu un lūgšanām. Draudze tika izveidota, lai vienotos uzskatos un sludināto šos uzskatus tālāk. Šie uzskati veidoja sabiedrības domāšanas veidu un attieksmi, kuri bija demokrātiski un mācīja pieņemt cilvēka garīgās un fiziskās īpašības – “Jo arī mēs visi esam vienā Garā kristīti par vienu miesu, gan jūdi, gan grieķi, gan vergi, gan brīvie; un mēs visi esam dzirdināti ar vienu Garu.” [Pāvila 1. vēstule Korintiešiem 12: 13] (*Latvijas Bībeles biedrība, 1997*). Sabiedrībai attīstoties, vairākos gadsimtos ir mainījušies reliģiskie uzskati, baznīcas un draudzes darbības principi – sākot ar draudzes izveidi dēļ garīgā atbalsta – vienotības, beidzot ar konfliktiem un varas ļaunprātīgu izmantošanu. 21. gadsimtā, var atzīt, ka draudze ir atguvusi pirmsākumu konceptu – cilvēka tiesības uz brīvi izvēlētu dalību tajā. Var secināt, ka draudzes izpratnes attīstība ir veidojusies lauztas līnijas veidā, jo tai ir bijuši, gan kāpumi, gan kritumi tās vēsturiskajā gaitā.

Draudzes dibināšanas pamatprincipi

Latvijā baznīca ir atdalīta no valsts, taču tā darbojas ievērojot, gan normatīvo regulējumu, gan konfesiju statūtus. Jauno draudzi jāreģistrē Uzņēmumu reģistrā, kurš reģistrē draudzi un tās iestādi (baznīcu) reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrā. Taču pirms reģistrācijas draudzes dibinātājam ir jāvēršas Tieslietu ministrijā, lai tā sniegtu atzinumu par draudzes dibināšanas un darbības mērķu, draudzes statūtu atbilstību Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem. Draudzes dibinātājam Uzņēmumu reģistrā jāiesniedz statūti, draudzes dibinātāju sarakstu un sapulces protokolu par draudzes nodibināšanu, revīzijas komisijas sastāvu un personām, kurām ir tiesības pārstāvēt draudzi (*Reliģisko organizāciju likums, 1995*). Tieši statūtu reģistrācija tiek uzskatīta par draudzes oficiālu dibināšanas brīdi (*Balodis, 2000*). Tātad, reģistrējot draudzi, var teikt ka tiek stiprinātas attiecības starp valsti un baznīcu, kuras no vienas puses paredz valsts neiejaukšanos baznīcas lietās un no otras puses – valstī pastāvošo normatīvo aktu ievērošanu. Reģistrācijas ceļā draudze iegūst juridiskas personas statusu (*Reliģisko organizāciju likums, 1995*), tātad pilntiesīga tiesību subjekta statusu.

Reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrā jānorāda vairākas ziņas, kuras padara draudzi atpazīstamu un pieejamu ikvienam, kas ir noteikts Latvijas Republikas Satversmes 102. pantā. Tās nevar maldināt par draudzes mērķi reliģiskajā un tiesiskajā darbībā. Jānorāda atrašanās vieta, t. i. juridiskā adrese, kura būtu ērti sasniedzama un pieejama visiem. Kā arī statūti, kuri sniedz informāciju par draudzes tiesisko darbību saskaņā ar Satversmi un citiem likumiem, draudzes doktrīnu, ceremoniju veidiem, draudzes vadītājiem un draudzes dalībnieku tiesībām un pienākumiem (*Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs, 2018*). Tātad iesniedzot reģistrācijai šos dokumentus, valstij ir tiesības uzraudzīt draudzes likumīgo vai pretlikumīgo darbību, aizsargāt tās dalībnieku tiesības, tātad arī nepieciešamības gadījumā saukt draudzi pie juridiskās atbildības. Kā arī reģistrācija sniedz pārlicību, par draudzes atklātību, tātad lojalitāti pret valsti.

Ja jaunā draudze lemj neregistrēt tās darbību, tā zaudē tiesības iegūt tiesību subjekta statusu. Draudze nevar iegūt īpašumus, aizstāvēt savas mantiskās tiesības u. c., kā arī tās tīšā vai netīšā veidā pārkāpj normatīvos aktus. Nereti neregistrētām draudzēm ir tādi motīvi kā slēptā darbība un izvairīšanās no valsts pārraudzības, kas ir raksturīga jaunajām reliģiskajām kustībām, kultiem un sektām. Piemēram, Jēkabpils rajona tiesas 2015. gada 13. maija spriedums lietā Nr.11816007814. Divi Latvijas pilsoņi, kuri bija devušies dzīvot uz Vāciju, tika iesaistīti kādas sekta darbībā, kurā tās vadītājs – vairākkārt tiesāta persona, psiholoģiski ietekmējot, bija izkrāpis naudas līdzekļus 20 000 – 25 000 EUR apmērā, sakot, ka tie būšot baznīcas stāvokļa uzlabošanai. Latvijas pilsoņi lūguši atgriezt līdzekļus, un steigā pametuši Vāciju un atgriezušies Latvijā, jo to ieteikuši viņu draugi, saskatot draudus viņu psiholoģiskajam stāvoklim. Vadītājs pakāpeniski atgriezis naudas summu uz Latvijas bankas kontiem, taču Vācijas banka atzinusi šos paskaitījumus par krāpnieciskiem, jo līdzekļi, kurus ieguvis vadītājs ir ieguvis krāpnieciskā veidā (*Jēkabpils rajona tiesas spriedums, 2015, Nr.11816007814*). Tātad var uzskatīt, ka sektu vadītāji, lai veiktu prettiesiskas darbības ar sekta dalībnieku, izmanto arī psiholoģisku ietekmi, izmantojot personas tā brīža vājības. Pēc autores uzskatiem, personai pašai kritiski jāizvērtē situācija, kurā tā nokļuvusi, jo pievērsšanās kādai reliģiskai kustībai ir pašas personas ieskatos un neviens nav tiesīgs iejauties tās izvēlē. Taču, gadījumos, kad persona tiek psiholoģiski vai fiziski ietekmēta ir nekavējoties jāvēršas tiesību aizsargājošās iestādēs, jo šāda veida pārkāpumi ir jāfiksē, lai tie neatkārtotos nākotnē un tiktu noskaidroti šādu atgadījumu patiesie motīvi.

Katoļi uztver draudzi kā patstāvīgu un noteiktu kādai vietai. Draudzes aprūpe ir uzticēta prāvestam, kurš ir pakļautībā bīskapam. Draudze pulcē visus ticīgos, lai svētdienā svinētu Euharistiju (svētais sakraments), mācītu labiem darbiem un mīlestībai dzīvot pret Jēzu Kristu (*Gulbenes Romas Katoļu draudze, 2021*). Gadījumā, kad tiek dibināta jauna baznīcas iestāde un tas ietekmē Katoļu baznīcas esošo stāvokli Latvijas Republikā, par to jāziņo kompetentajām valsts iestādēm vai amatpersonām saskaņā ar pastāvošajām likumu normām (*Par Latvijas Republikas un Svētā Krēsla līgumu, 2002*). Savukārt Septītās dienas adventisti uzskata, draudzes izveide galvenokārt ir atkarīga no tās vadītāja. Vadītājam jāpalīdz sanākt kopā draudzes dalībniekiem un sniegt vīziju par ticību. Bez apzinīga un apdomīga vadītāja nav iespējama stipras un saliedētas draudzes pastāvēšana (*Septītās Dienas Adventistu Latvijas draudžu Savienība, 2017*). Evaņģēlistiem, kuri saņēmuši Baznīcas pilnvaras, tiek garantētas tiesības

sludināt adventistu mācību, īpaši izplatot reliģiska satura literatūru (*Septītās Dienas Adventistu Latvijas draudžu Savienības likums, 2007*).

Pēc likumā noteiktās draudzes dibināšanas kārtības, draudzes dibinātāju vidū jābūt ne mazāk kā 20 Latvijas Republikas pilsoņiem vai personām, kuras reģistrētas Iedzīvotāju reģistrā un ir sasniegušas 18 gadu vecumu. Ikvienam ir tiesības iesaistīties un piedalīties draudzes darbībā, taču draudzes dibinātājs var būt tikai viena persona (*Reliģisko organizāciju likums, 1995*). Tātad var secināt, ka nav saprotams normatīvā regulējumā skaidrojums, kurš ir dibinātājs – 20 dibinātāji vai tomēr viens dibinātājs. Pēc autores domām, par draudzes dibinātāju jāsauc draudzes vadītāju, kurš uzņemsies pārstāvēt draudzi arī no tiesiskās puses. Kā arī sākotnējos dibinātājus jāsauc par sākotnējiem draudzes dalībniekiem, kuri ir draudzes izveides nepieciešamībai ir par pamatu. Draudzē apvienojas personas ar līdzīgu reliģisko apziņu un veido kopīgumu. No vienas puses draudze rada tās dalībniekiem aizsardzību viņu reliģiskajiem uzskatiem, bet no otras puses – prasa atbildību par dalību tajā – sludinot tās mācību, ziedojot, lūdzot, kalpojot draudzes labā un pilnveidošanā. Tā kā baznīca ir atdalīta no valsts, taču tās organizācijas – draudzes darbojas saskaņā ar demokrātiskas un tiesiskas valsts principiem, tad var secināt, ka draudzei saskaņā ar samērīguma principu, tās dalībniekiem jāspēj nodrošināt lielāks labums, nekā dalībnieki spēj dot draudzei. Tātad likumā ir jāparedz, kurš ir dibinātājs – draudzes vadītājs un dalībnieki.

Draudzes dalībnieka statusa iegūšana

Par draudzes dalībnieka statusa iegūšanas process ir paredzēts katras draudzes statūtos, Reliģisko organizāciju likuma 7.¹ pantā otrajā daļā ir atsaucē uz kārtību kā darbojas draudze, t. i. likumā un statūtos noteiktajā kārtībā (*Reliģisko organizāciju likums, 1995*). Daudzās konfesijās, lai kļūtu par draudzes dalībnieku personai jābūt kristītai un iesvētītai. Kristīšanas process tiek saistīts ar garīgo piedzimšanu, taču personai ir izvēle – kļūt par draudzes dalībnieku vai atteikties no dalības. Šī izvēle tiek izdarīta iesvētībās, pieņemot sakramentu, persona apliecina savu ticību un kļūst par draudzes locekli. Kas savukārt rada tiesības un pienākumus draudzes dzīvē, t. i. iesvētītam draudzes dalībniekam ir pienākums krustīt savu bērnu, savukārt kā tiesības tiek dotas kļūt par bērna krustvecāku; pienākums dzīvot un audzināt bērnus laulībā. Kā kopējs pienākums, gan vecākiem, gan krustvecākiem ir reliģiskā audzināšana. Arī laulības noslēgšanai un dalībai grēksūdzē ir nepieciešams piedalīties draudzes dzīvē un uzturēt ticīgu dzīves veidu. Taču kristīts un iesvētīts cilvēks ne vienmēr ir kādas draudzes dalībnieks, ja tas nepiekopj kristīgo dzīvi (*Latvijas Evaņģēliski luteriskā baznīca, 2021a; Latvijas Evaņģēliski luteriskā baznīca, 2021b*). Tātad, ja persona ir kristīta un iesvētīta, tas nedod tiesības būt draudzes dalībniekam un saņemt draudzes atbalstu, ko tā sniedz, piemēram ja cilvēks nepiekopj ticīgu dzīves veidu, t. i. nav piedalījies draudzes dzīvē, piemēram, draudzes vadītājs var atteikties vadīt apbedīšanas ceremoniju.

Latvijas Republikas Satversmes 99. pants paredz, ka ikvienam ir tiesības uz reliģiskās pārliecības brīvību, savukārt Reliģisko organizāciju likuma 7. panta pirmā daļa papilda Satversmes pantu un var secināt, ka par draudzes dalībnieku Latvijas Republikas teritorijā, var kļūt ikviens pilngadību sasniegušais pilsonis vai persona, kura ir reģistrēta iedzīvotāju reģistrā (*Latvijas Republikas Satversme, 1922*). Savukārt nepilngadīgas personas savu dalību var apliecināt ar vecāku vai aizbildņu rakstisku atļauju (*Reliģisko organizāciju likums, 1995*). Civillikums paredz, ka realizēt savas tiesības un pienākumus (rīcībspēja) var pilngadīgas fiziskas personas, ja to nav ierobežojusi tiesa – garīga rakstura vai veselības traucējumu dēļ. Ja persona ir nepilngadīga vai tai ir ierobežota rīcībspēja, tad personu pārstāv tās likumiskie pārstāvji vai pārstāvji ar personu kopā). Personai, kurai ir ierobežota rīcībspēja mantiskajās tiesībās, nevar tikt ierobežota rīcībspēja personiskajās nemantiskajās tiesībās (*Civillikums, 1937*). Tātad var secināt, ka piederību kādai reliģijai var izteikt ikviens persona, neatkarīgi no rīcībspējas ierobežojumiem, taču no Reliģisko organizāciju likuma var secināt, ka pilngadību nesaņēmušām personām, sava dalība jāapliecina ar vecāku vai aizbildņu rakstisku atļauju. Tātad bez atļaujas, nepilngadīga persona var pieturēties pie sev vēlamajiem ticības uzskatiem, taču kļūt par pilntiesīgu draudzes dalībnieku nevar.

Septītās dienas adventisti savā draudzes rokasgrāmatā apraksta draudzes dalībnieka pamatprincipus, kuriem jāseko, lai piedalītos draudzes dzīvē. Kaut arī draudzes dalībnieka statuss balstās uz garīgās dzīves pamatu, taču lielu daļu draudzes dzīvē ieņem desmitās tiesas (1/10 daļa no draudzes dalībnieka ienākumiem) un ziedojumu sniegšana draudzei. Minēts ir fakts, ka ja draudzes dalībnieks,

neziņojot draudzei, pārvācas uz citu dzīvesvietu un neziņo par to, tātad arī nesniedz ziedojumus un daļu no saviem ienākumiem, tad draudzei ir visas tiesības izslēgt dalībnieku no draudzes. Sekretārs draudzes dalībnieku grāmatā veic ierakstu, ka persona tiek uzskatīta par bezvēsts pazudušu, jo nav zināma dzīves vieta. Draudze neatzīst dalībnieka tiesības iesaistīt juristu, disciplinārlietās (izslēgšana vai aizliegums apmeklēt draudzi noteiktu laiku) vai kārtības (aizrādījums par dalībnieka ētiku un morāli, piemēram, dalībnieks nedrīkst lietot, ražot un pārdot alkoholu vai tabaku) noteikšanā draudzē. Atteikšanās no ticības pamatmācībām – zaimošana, citu dievu pielūgšana, vardarbība, melošana, laulības pārkāpšana, zādzība un nogalināšana, garantē kādu no disciplinārsodu veida piemērošanas (*Septītās Dienas Adventistu baznīca, 2005*). Tātad, ja dalībniekam tiek aizliegts apmeklēt draudzi, tas tiek izslēgts no draudzes vai tam tiek aizrādīts par dzīvesveidu, dalībnieks nav tiesīgs piesaistīt juristu, lai pierādītu personiskās brīvības pārkāpumu (*Latvijas Republikas Satversme, 1922, 92., 95., 96., 99., 105. p.*). Tātad var secināt, ka dalība draudzē ir ne tikai kopējās lūgšanas un garīgais atbalsts, bet arī palīdzība draudzei ar ziedojumiem tās uzturēšanai.

Var secināt, lai kļūtu par draudzes dalībnieku ir nepieciešams brīvprātīgi apzināties piederību kādai no ticībām. Protams, lielu ietekmi uz ticību var sniegt personas reliģiskā audzināšana ģimenē, kuru draudze savos statūtos paredz, kā vienu no draudzes dalībnieka pienākumiem. Ir trīs svarīgi posmi personas dalībai draudzē – kristīšana, kura simbolizē garīgo atdzimšanu; iesvētības, kuras stiprina dalībnieka ticību un dalību draudzē; laulības, kuras nostiprina ģimeni. Taču starp šiem trim posmiem dalībniekam ir jāuztur patstāvīga dalība draudzes ikdienā, piemēram, ziedojumi, dalība dievkalpojumos, draudzes īpašuma uzkopšana, grēksūdze u.c. brīvprātīgs darbs draudzes labā. Pildot šos pienākumus, draudzes dalībnieks var tikt uzskatīts par pilntiesīgu draudzes dalībnieku, jo, piemēram, bez iesvētīšanas, dalībnieks nevar piedalīties grēksūdzē, bez grēksūdzes nevar saņemt svētību. Pēc autores domām, ja kāds no šiem pienākumiem nav pildīts, persona faktiski nevar būt draudzes dalībnieks, taču juridiski šādu aizliegumu nav – tiesības ir ikvienam piedalīties draudzes darbībā, tātad arī draudze nevar aizliegt personām, kuras nepilda visus pienākumus, piedalīties draudzes darbībā. Taču tā var aizrādīt par dalībnieka neaktīvu dalību, ja dalībnieks izvērza prasību, piemēram, laulāties, saņemt svētību vai bērna krustīšanai. Tātad, lai kļūtu par draudzes dalībnieku, normatīvajā regulējumā nav paredzēts, ka dalībniekam jāievēro draudzes iekšējie noteikumi – statūti.

Secinājumi un priekšlikumi

1. Reliģisko organizāciju likumā draudze tiek definēta, kā brīvprātīgi apvienojušies vienas reliģijas vai konfesijas ticīgie, lai noteiktā teritorijā veiktu reliģisko darbību vai cita veida darbību, ievērojot spēkā esošo normatīvo regulējumu. Šajā pantā nav norādīta draudzes struktūra un draudzes darbības mērķi un uzdevumi, kuri nostiprināti draudzes statūtos, kurus pirms draudzes reģistrācijas apstiprina Tieslietu ministrija. Tātad, lai saprastu jēdzienu draudze ir jāsaprot, kas ir tās vadītājs, dalībnieki un uz kādiem mērķiem balstās tās darbība.

Izteikt Reliģisko organizāciju likuma 3. pantu otro daļu sekojošā redakcijā:

“(2) Draudze ir vienas reliģijas vai konfesijas ticīgo kopiena noteiktā teritorijā, kura brīvprātīgi izveidojusies pašnoteikšanās ceļā un, kura izveidota ar reģistrācijas brīdi.”

Papildināt Reliģisko organizāciju likuma 3. pantu ar otro viens prim un otro divi prom daļu sekojošā redakcijā:

“(2)¹ Draudzei ir vadītājs un dalībnieki.

(2)² Draudze darbojas ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem un draudzes statūtos, nolikumā un satversmē norādītajiem mērķiem, uzdevumiem, kurus apstiprinājusi Tieslietu ministrija.”

2. Latvijas normatīvajā regulējumā draudzes vadītājam nav vienota termina. Civillikuma 51., 53., 54., 58. un 60. pantā minētais – garīdznieks, nesakrīt ar Reliģisko organizāciju likumā 1. panta ceturtajā daļā minēto – reliģisko organizāciju garīgo personālu. Nepieciešams vienots draudzes vadītāja termins, kas konkretizētu personu, kurai ir tiesības slēgt laulības, tātad arī nest administratīvo atbildību, dibināt un pārstāvēt draudzi, kā arī pārraudzīt draudzes darbību, lai tā atbilstu normatīvajam regulējumam.

3. Draudzes izpratne ir attīstījusies pakāpeniski, to ietekmējušas dažādos laikos esošās varas un to attieksme pret reliģiju. Draudzes izpratnes attīstība ir saskatāma lauztas līnijas formā. Draudzes

pirmsākumos līnija atradās, tās augstākajā punktā, kad bija kristietības uzplaukums. Taču katrs gadsimts draudzes darbībā ir veicis izmaiņas – sākot ar romiešu impērijas vajāšanas posmu, baznīcas inkvizīciju un turpinoties ar reformāciju un apgaismības laikmeta idejām par ticības apziņas brīvību. Tātad, pašlaik baznīcas un draudzes attīstība ir vienā no augstākajiem punktiem, secinot pēc attīstības līnijas, pēc šī kāpuma jāseko kritumam. Šis kritums būs sagaidāms saistībā ar pasaules lielāko konfesiju līdzvērtīgo attīstību un reliģisko ideju atšķirību, kuru sadursmes manāmas jau pašlaik.

4. Reliģisko organizāciju likuma 7.panta pirmais teikums paredz, ka jābūt ne mazāk par 20 dibinātājiem, lai izveidotu draudzi. Tajā pašā pantā otrajā teikumā norādīts, ka tikai vienai personai ir tiesības būt par draudzes dibinātāju. Tātad nav saprotams, kurš ir draudzes dibinātājs. Pētot draudzes struktūru var secināt, ka persona, kura var dibināt draudzi ir tās vadītājs, kuram seko dalībnieki. Draudzes vadītājs ir tas, kurš pulcē tās dalībniekus, veic reliģiskās darbības un vada ceremonijas. Tātad draudzi dibina tās vadītājs un dalībnieki, kuri uz ticības un brīvprātības principa ir apvienojušies. Kā arī likumā nav atrunāts kam tiek sniegta rakstveida atļauja nepilngadīgajam piedalīties draudzes darbībā. Var secināt, ka šo atļauju jāsniedz draudzes vadītājam, kurš vada draudzi un tās darbību.

Izteikt Reliģisko organizāciju likumu ar 7.pantu šādā redakcijā:

“(1) Draudzes dibināšanas brīdī, tās sastāvā jābūt ne mazāk kā 20 draudzes dalībniekiem.

(2) Iestāties draudzē un tajā darboties ir tiesības:

1) vienas reliģijas vai konfesijas ticīgiem;

2) Latvijas Republikas pilsoņiem vai personām, kuras ir reģistrētas Iedzīvotāju reģistrā;

3) 18 gadus sasniegušām personām;

4) nepilngadīgie draudzē var iestāties tikai ar vecāku, aizbildņu vai ar atbilstošu kompetenci apveltītas audžuģimenes, rakstveida atļauju, kuru sniedz draudzes vadītājam.

(3) Vienam draudzes dalībniekam ir tiesības dibināt tikai vienu draudzi, kurā draudzes dibinātājs ir tās vadītājs.”

Izmantotie avoti un literatūra

1. *Civillikums* (28.01.1937). Latvijas Republikas likums, red. uz 06.12.2019. <https://likumi.lv/ta/id/225418-civillikums>, sk. 02.02.2021.
2. *Crimes and Punishments. Aiding suicide* (2018). Oklahoma Statutes Legislature, Title 21, §21-813. Retrieved 17.03.2021 from <https://oksenate.gov/sites/default/files/2019-12/os21.pdf>
3. *Krimināllikums* (17.06.1998). Latvijas Republikas likums, red. uz 01.02.2021. <https://likumi.lv/ta/id/88966-kriminallikums>, sk. 04.02.2021.
4. *Kriminālprocesa likums* (21.04.2005). Latvijas Republikas likums, red. uz 20.01.2021. <https://likumi.lv/ta/id/107820-kriminalprocesa-likums>, sk. 02.02.2021.
5. *Latvijas Republikas Satversme* (15.02.1922). Latvijas Republikas likums, red. uz 01.01.2019. <https://likumi.lv/ta/id/57980-latvijas-republikas-satversme>, sk. 02.02.2021.
6. *Par Latvijas Republikas un Svētā Krēsla līgumu* (12.09.2002.). Latvijas Republikas likums, red. uz 01.05.2008. <https://likumi.lv/ta/id/66742-par-latvijas-republikas-un-sveta-kresla-ligumu>, sk. 02.02.2021.
7. *Reliģisko organizāciju likums* (07.09.1995). Latvijas Republikas likums, red. uz 27.04.2018. <https://likumi.lv/ta/id/36874-religisko-organizaciju-likums>, sk. 02.02.2021.
8. *Septītās Dienas Adventistu Latvijas draudžu Savienības likums* (24.05.2007). Latvijas Republikas likums. <https://likumi.lv/ta/id/158622-septitas-dienas-adventistu-latvijas-draudzu-savienibas-likums>, sk. 02.02.2021.
9. Balodis, R. (11.02.2000). Par reliģisko organizāciju reģistrāciju un to veidošanās pamatprincipiem. *Latvijas Vēstnesis*, 44/46. <https://www.vestnesis.lv/ta/id/1077>, sk. 12.04.2021.
10. Cambridge Dictionary (2021). *Messiah*. Retrieved 30.03.2021 from <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/messiah>
11. Dictionary.com (2021). *Church*. Retrieved 29.03. 2021 from <https://www.dictionary.com/browse/church>
12. Dunaetz, D. R., Cullum, M., Barron, E. (2018). Church Size, Pastoral Humility, and Member Characteristics as Predictors of Church Commitment. *Theology of Leadership*, 1, 125-138. Retrieved 27.02.2021 from https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3329738
13. Gulbenes Romas Katoļu draudze (2021). *Draudzes notikumi [KKBK 2179]*. https://gulbenes.rkd.lv/pazinojumi/#draudzes_notikumi, sk. 10.04.2021.
14. Hiršs, I., Hirša, S. (2008). *Reliģisko terminu vārdnīca*. Rīga: Kristīgās vadības koledža.
15. Holm, B. K. (n. d.). *Ten important dogmas*. Retrieved 14.02.2021 from <https://www.lutheranchurch.dk/who-we-are/what-we-believe/ten-important-dogmas>
16. Knox, J. S. (2016). Christianity. *World History Encyclopedia*. Retrieved 27.02.2021 from <https://www.worldhistory.org/christianity/>

17. Latvijas Bībeles biedrība (1997). *1965. gada Bībeles tulkojuma revīzija*. <https://www.bible.com/lv/versions/1669-ltv1965-latvijas-bibeles-biedriba>, sk. 12.04.2021.
18. Latvijas Evanģēliski luteriskā baznīca (2021a). *Iesvētības*. <http://www.lalb.lv/lv/?ct=iesvetibas>, sk. 11.04.2021.
19. Latvijas Evanģēliski luteriskā baznīca (2021b). *Kristības*. <http://www.lalb.lv/lv/?ct=kristibas>, sk. 11.04.2021.
20. Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs (2018). *Reliģiskās organizācijas iestādes reģistrācija*. <https://www.ur.gov.lv/lv/registre/organizaciju/religiskas-organizācijas-iestade/dibinasana/registracija-uznemumu-registra/iesniedz-dokumentus/>, sk. 27.03.2021.
21. Mark, J. J. (2019). The Medieval Church. *World History Encyclopedia*. Retrieved 27.02.2021 from https://www.worldhistory.org/Medieval_Church/
22. Merriam Webster dictionary (2021). *Faith*. Retrieved 02.02.2021 from <https://www.merriam-webster.com/dictionary/>
23. Pew Research Center (02.04.2015). *The Future of World Religions: Population Growth Projections, 2010-2050*. Retrieved 09.04.2021 from <https://www.pewforum.org/2015/04/02/religious-projections-2010-2050/>
24. Rīgas Arhidiecēzes portāls (2016). *Grēku nožēlošana. Svētās mises norise*. <https://katolis.lv/svetas-mises-norise/>, sk. 06.04.2021.
25. Rodia, T. (2019). Is it a cult or a New religious movement. *Penn Today*. Retrieved 21.01.2021 from <https://penntoday.upenn.edu/news/it-cult-or-new-religious-movement>
26. Rogers, K. (2007). *Jim Jones*. Retrieved 15.02.2021 from <https://www.britannica.com/biography/Jim-Jones>
27. Rubinstein, M. (25.02.2019). New religious movement. *Encyclopaedia Britannica*. Retrieved 04.02.2021 from <https://www.britannica.com/topic/new-religious-movement>
28. Septītās Dienas Adventistu baznīca (2005). *Draudzes rokasgrāmata*. <https://ted.adventist.org/images/secretariat/Church%20Manual%20-%20Latvian%20translation%202005.pdf>, sk. 27.02.2021.
29. Septītās dienas Adventistu Latvijas draudžu Savienība (2017). *Sabatskolas materiāli 06. – 12. maijs. Vadītājs kā kalps*. <https://adventisti.lv/files/sabatskola/lv/apc2017-2-7.pdf>, sk. 24.03.2021.
30. Shreeves, R. (2020). The rights of LGBTI people in the European Union. *European Parliamentary Research Service*. Retrieved 03.02.2021 from [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/651911/EPRS_BRI\(2020\)651911_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/651911/EPRS_BRI(2020)651911_EN.pdf)
31. The Editors of Encyclopaedia Britannica (2020). Reformation. *Encyclopedia Britannica*. Retrieved 06.04.2021 from <https://www.britannica.com/event/Reformation>
32. The Editors of Encyclopaedia Britannica (2018). Ecclesia ancient Greek assembly. *Encyclopedia Britannica*. Retrieved 29.03.2021 from <https://www.britannica.com/topic/Ecclesia-ancient-Greek-assembly>
33. Jēkabpils rajona tiesas 2015. gada 13. maija spriedums lietā Nr.11816007814.

Summary

Creation of the congregation can be dated with the Christian community unification in the 1st century. The development of the congregation is related with the power of history periods. From persecution of Christians in the Roman Empire, the medieval omnipotence over society, the Inquisition, church reforms, to the idea of the Enlightenment period and 21st century understanding of religious freedom.

The congregation is a voluntary union of persons, but for better understanding concepts such as denomination, church, cult, faith, religion, and sect should be considered. Looking at these concepts, it can be concluded that the common feature is the unification of believers for religious purposes. The congregation has its leader and members, their purpose is to preserve and preach the faith, observing the internal rules of the congregation, which must comply with the normative regulation. New religious movements are movements based on pluralistic views of the world, which idealize general views on life and thus attract new members. In Latvia, church, and thus the congregation, is separated from the state, but when registering it, both – the statutes and the normative regulation must be observed. Only a registered congregation can be legal entity, so take responsibility for its activities and protect its rights. Everyone has the right to freedom of religion, which is provided in constitution article 99 of the Republic of Latvia. So it is unconstrained choice to participate or not in the congregation movement. However, the way in which members participate in congregation is determined by its internal statutes, which must comply with the normative regulation.

In conclusions, author offers proposals for concept of the congregation – include its structure, goal and task conformity to its movement. Proposal for unified concept of congregation leader, as well as specify which person can create congregation and who can become its member. Author sees in the congregation historical development broken curve that shows ups and downs of the congregation understanding in different time periods.